

Controleplan 2023

Gemeente Papendrecht

Korte samenvatting

Dit controleplan beschrijft hoe wij in 2023 de (Verbijzonderde) Interne Controle uitvoeren. Welke processen zijn relevant en hoe wordt de controle ervan vormgegeven. Dit bepalen we risicogericht.

Concern control – maart 2023

Inhoudsopgave

I. Inleiding.....	2
II. Wat is rechtmatigheid?	3
III. Rechtmatigheidsverantwoording.....	4
IV. Verbijzonderde Interne Controle.....	6
V. Aanpak en uitvoering Verbijzonderde Interne Controle	7
V.I Materialiteit.....	7
V.II Bepaling aard en omvang van de Verbijzonderde Interne Controle.....	7
V.III Uitvoering VIC	8
VII. Relevante processen	10
Bijlagen.....	11
I. Financiële massa en bepaling processen met VIC.....	12
II Uitwerking VIC-processen	14
III Overzicht belangrijke risico's per proces en onderwerp.....	18

Controleplan 2023

I. Inleiding

De gemeente is verplicht om zorg te dragen voor de getrouwheid van informatieverstrekking en de rechtmatigheid van het financiële beheer. Het is en blijft gemeenschapsgeld en daar moet zorgvuldig mee worden omgegaan.

Bij getrouwheid gaat het om de vraag of de jaarrekening een waarheidsgetrouw beeld geeft: zijn alle transacties zoals ze hebben plaatsgevonden juist en volledig in de jaarrekening verwerkt? Dit gaat dus vooral over de juiste omvang van kosten en opbrengsten en of deze op de juiste wijze in de jaarstukken zijn opgenomen.

Bij rechtmatigheid wordt gekeken of de gemeente handelt in lijn met externe en interne regelgeving. Het gaat hierbij niet om alle wettelijke bepalingen voor rechtshandelingen (juridische rechtmatigheid), maar alleen om de wettelijke bepalingen voor financiële (beheers)handelingen met directe gevolgen voor de opbrengsten en/of kosten (bijvoorbeeld: is op een juiste wijze aanbesteed of is de juiste huur berekend) en die mogelijk tot balansmutaties leiden (bijvoorbeeld zijn kosten terecht opgevoerd als vooruitbetaald of is dat door beïnvloeding van het management opgevoerd).

Om de rechtmatigheid te toetsen wordt gedurende het jaar de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) uitgevoerd. Hierbij wordt vastgesteld of afgesproken controlemaatregelen juist en volledig zijn vastgelegd en/of processen verlopen zoals afgesproken. De VIC is vooral bestemd voor de interne organisatie en is opgezet om de risico's in de organisatie te kunnen beheersen. Het doel is de kwaliteit van de bedrijfsvoering te verbeteren en, indien nodig, tijdig bij te sturen.

Dit intern controleplan (IC-plan) gaat in op hoe de uitvoering van de VIC in 2023 wordt vormgegeven. Daarnaast wordt ingegaan op de wettelijke invoering van de Rechtmatigheidsverantwoording, waarbij de verantwoording over rechtmatig handelen vanaf 2023 expliciet bij het college wordt neergelegd. Dit heeft grote invloed op de inrichting van het interne controleplan.

II. Wat is rechtmatigheid?

De uitgangspunten met betrekking tot de getrouwheids- en rechtmatigheidscontrole zijn vastgelegd in de Gemeentewet (artikel 212/213), de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) die na vaststelling van de wetwijziging is geactualiseerd.

In de notitie Rechtmatigheidsverantwoording van de commissie BADO zijn 9 criteria geformuleerd die onderdeel vormen van de rechtmatigheidsverantwoording (tabel 1). De eerste zes criteria hebben betrekking op de getrouwheid. Deze criteria zijn onderdeel van de reguliere jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant. De laatste 3 criteria hebben betrekking op rechtmatigheid en komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording.

	Criteria	Omschrijving	Voorbeeld
1.	Calculatiecriterium	De vastgestelde bedragen/tarieven zijn juist berekend.	Legesbedragen, facturen
2.	Valueringscriterium	Het tijdstip van betaling en de verantwoording van verplichtingen zijn juist.	Aangaan en verantwoording van contracten en verplichtingen
3.	Leveringscriterium	De juistheid van ontvangen goederen en/of diensten.	Inkoop van goederen en/of diensten
4.	Adresseringscriterium	De persoon of organisatie waar een financiële stroom naar toe is gegaan is juist.	Betalingsverkeer
5.	Volledigheidscriterium	De opbrengsten zijn volledig verantwoord.	Legesopbrengsten
6.	Aanvaardbaarheidscriterium	De financiële beheershandelingen past bij de activiteiten van de gemeente en in relatie tot de kosten is een aanvaardbare tegenprestatie overeengekomen.	Inkoop van goederen en/of diensten, verstrekken van subsidie
7.	Begrotingscriterium	Financiële beheershandelingen dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's.	Overschrijding van een programma
8.	Voorwaardencriterium	Nadere eisen die worden gesteld bij de uitvoering van financiële beheershandelingen	Subsidievoorwaarden, aanbestedingen en belastingen wet- en regelgeving.
9.	Misbruik en Oneigenlijk gebruik criterium	De interne toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt bij het gebruik van overheidsregelingen (misbruik). De interne toetsing of derden bij het gebruik van overheidsregelingen geen (rechts)-handelingen hebben verricht die in strijd zijn met de verstrekking van de regeling (oneigenlijk gebruik).	Subsidieregelingen, kwijtscheldingen, uitkeringen

Tabel 1: Criteria voor de rechtmatigheidsverantwoording

De toetsing van rechtmatigheid wordt samen met de vakteams uitgevoerd. De aanpak is procesgericht. Hierbij worden zoveel mogelijk de interne controle- en beheersingsmaatregelen binnen de processen ingepast en wordt waar dat kan gesteund op geautomatiseerde controles in de processen. De controle zelf is risicogericht. Alleen processen die qua omvang, complexiteit en risico's relevant zijn, zijn opgenomen in het IC-plan.

III. Rechtmatigheidsverantwoording

Tot nu toe controleerde de accountant de jaarrekening op (financiële) getrouwheid (juistheid en volledigheid) en rechtmatigheid. Als er geen fouten of onzekerheden hoger waren dan de vastgestelde tolerantiegrenzen werden geconstateerd, gaf de accountant een goedkeurende controleverklaring af. Vanaf 2023 rapporteert de accountant alleen nog over de getrouwheid en gaat het college rapporteren over de rechtmatigheid. De accountantscontrole op rechtmatigheid vervalt dus. De accountant toetst daarbij nog wel de getrouwheid van de, door het college afgegeven, rechtmatigheidsverantwoording op aanpak en kwaliteit van de werkzaamheden. In samenwerking met de accountant zijn afspraken gemaakt voor het zelfstandig uitvoeren van de VIC en het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Deze afspraken zijn vastgelegd in het controleprotocol 2022.

De wijziging in rechtmatigheidsverantwoording is bedoeld om de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad (raad) te versterken. De verantwoordelijkheid voor het rechtmatig handelen van wordt expliciet bij het college neergelegd. Dit benadrukt de politieke aanspreekbaarheid van het college. Daarnaast is de verwachting dat hierdoor een verdere kwaliteitsimpuls plaatsvindt van de financiële bedrijfsvoering. De organisatie moet meer vooruit gaan kijken, zodat ook beheersmaatregelen genomen kunnen worden om "fouten" in toekomst te voorkomen.

In de rechtmatigheidsverklaring rapporteert het college of gedurende het boekjaar financieel rechtmatig is gehandeld. Verantwoording gebeurt met een rechtmatigheidsverklaring en meer in detail in de paragraaf bedrijfsvoering. Toegelicht wordt hoe de verklaring tot stand is gekomen, welke processen aan welke normen zijn getoetst en welke verbeteringen zijn door te voeren. Deze verantwoording wordt onderdeel van de jaarstukken. De raad stelt deze rechtmatigheidsverantwoording vervolgens vast.

Het vaststellen van de kaders voor deze verantwoording is aan de gemeenteraad. Dit betreft onder andere het vaststellen van de verantwoordingsgrens, de diepgang van de verantwoording en de wijze van rapporteren in de jaarstukken.

De **verantwoordingsgrens** bepaalt wanneer (omvang) het college melding moet maken van een onrechtmatigheid in de rechtmatigheidsverklaring en kent een bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de begroting. Op basis van de begroting 2023 (€ 96 miljoen) is een verantwoordingsgrens mogelijk van minimaal € 0 tot maximaal € 2.880.000.

De **rapporteringsgrens** bepaalt vanaf welk bedrag (diepgang) een rechtmatigheidsfout moet worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. In onderstaande tabel zijn de verantwoordelijkheden van gemeenteraad en college opgenomen.

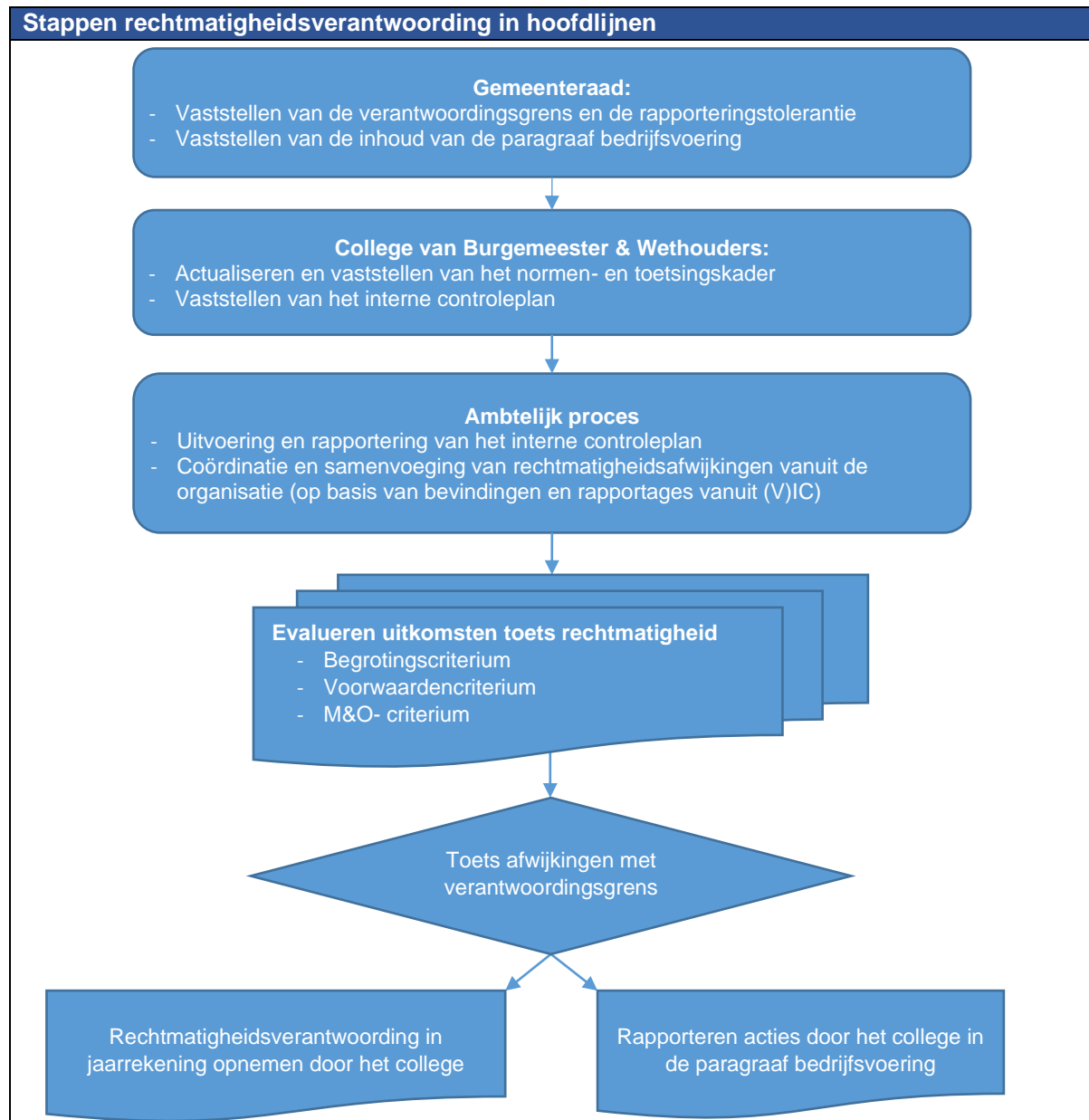
Gemeenteraad	College
Controleert het college op de financiële rechtmatigheid van het gevoerde beleid	Is verantwoordelijk voor het vermijden van rechtmatigheidsfouten en het optimaliseren van bedrijfsprocessen.
Stelt de verantwoordingsgrens vast (tussen de 0% en 3%).	Neemt de verantwoording op in de jaarrekening.
Bepaalt vanaf welk bedrag rechtmatigheidsfouten in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen (rapporteringsgrens).	Neemt een toelichting op over de rechtmatigheid in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag.

Tabel 2: Overzicht verantwoordelijkheden rechtmatigheidsverantwoording

In de raadsvergadering van 8 december 2022 is de verantwoordings- en rapporteringsgrens vastgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2023. De verantwoordingsgrens is vastgesteld op 1% van de begrotingsomvang (in 2023 € 959.520). De rapporteringsgrens is vastgesteld op € 100.000).

Voor de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording is een stappenplan opgesteld. Uit de hoofdstappen blijkt dat de VIC één van de belangrijkste instrumenten is voor de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording. Naast de VIC zijn er ook andere werkzaamheden binnen de organisatie

waarbij afwijkingen voor rechtmatigheid geconstateerd kunnen worden. Denk hierbij aan maatregelen en controles in het proces zelf en ook aan overige controlewerkzaamheden.

Figuur 1: Stappen rechtmatigheidsverantwoording in hoofdlijnen

De nieuwe wettelijke opdracht voor de rechtmatigheidsverantwoording vraagt om een gefaseerde aanpak. Voor wat betreft het eerste jaar van de verantwoording is een pragmatische aanpak passend. We sluiten daarbij aan bij de huidige (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden. De accountant heeft tenslotte in de Managementletter 2022 aangegeven dat de huidige werkwijze hiervoor voldoende van kwaliteit is. We controleren zoals wettelijk moet, met gerichte inzet op onderdelen waar de gemeente een hoger risico loopt. Er is ruimte voor extra aandacht. Het is raadzaam om, ook gezien de beperkte middelen, de eerste paar jaar hieraan vast te houden. Als de kwaliteit van de controles en de processen verder is verbeterd, kunnen aanvullende processen en/of thema's benoemd worden om daarmee verder in kwaliteit door te groeien. Dit vraagt extra controle inspanningen ten opzichte van nu.

IV. Verbijzonderde Interne Controle

Interne controle (verder als IC) betreft (financiële) controlewerkzaamheden door de medewerkers binnen de processen zelf (beheersmaatregelen). De **verbijzonderde interne controle** betreft de extra (verbijzonderde) controle op de werking en juiste uitvoering van deze beheersmaatregelen.

De VIC valt onder de verantwoordelijkheid van de concerncontroller en is gericht op het verkrijgen van (aanvullende) zekerheid in de getrouwe en rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties. De VIC dient niet ter vervanging van de IC, maar is juist een aanvulling daarop. Het doel is onvolkomenheden in de uitvoering tijdig op te sporen en te corrigeren en om de risico's in de organisatie te kunnen beheersen. Hierbij wordt aandacht geschonken aan risico's die aanwezig zijn en de werking van relevante interne beheersmaatregelen die genomen zijn om deze risico's te beperken of uit te sluiten. De focus ligt op de processen met de grootste financiële en bestuurlijke risico's. Dit zijn onder andere inkoop- en aanbestedingen, grondexploitaties en het subsidieproces.

Vanuit de VIC wordt een start gemaakt met de pilot "Processen op orde" om (kritische) processen in overzichtelijke en toegankelijke procesbeschrijvingen en/of -schema's vast te leggen. De procesbeschrijvingen worden integraal opgepakt waarbij accenten worden gelegd op (fraude)risico's en informatiearchivering. Hiermee wordt het mogelijk om in de toekomst (systeemgerichte) controle uit te voeren op de werking van o.a. interne beheersmaatregelen.

Bij de gemeente Papendrecht wordt gebruik gemaakt van het de zogenaamde "Three Lines of defence".

- 1e verdedigingslijn: IC in processen zelf
- 2e verdedigingslijn: IC en de VIC daarop
- 3e verdedigingslijn: VIC en de audit daarop door de concern controller

Linie	Toelichting en kenmerken	Afdeling en/of functionarissen	VIC-organisatie
Eerste lijn	De interne controlemaatregelen die belegd zijn in de primaire processen	De lijnorganisatie: de teams	Proceseigenaren van de financiële processen en de interne controle functionarissen
Tweede lijn	Ondersteunt, adviseert, coördineert en toetst of de interne controlemaatregelen op uitvoeringsniveau aanwezig zijn en adequaat worden uitgevoerd.	Uitgevoerd door interne controlefunctionarissen	Uitvoering van de VIC door een selecte groep binnen team Financiën Coördinatie en review van de bevindingen door coördinator VIC (<i>tweënhalf lijn</i>)
Derde lijn	(Grote) mate van objectiviteit waarmee een auditor kan beoordelen	Concern Control	Objectieve kwaliteitsreview door concerncontroller. Uitkomsten van de VIC vertalen naar de tekst van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

Tabel 3: Inrichting "Three Lines Model" in hoofdlijnen

In aanvulling op de bovenstaande tabel is het goed om te vermelden dat ook sprake is van een zogenaamde "vierde lijn". Deze "vierde lijn" is de externe accountant die dus toets of de opzet van de VIC goed is.

Binnen de team Financiën is een aantal medewerkers aangewezen voor de werkzaamheden van de VIC. De VIC-coördinator coördineert, controleert en rapporteert over de uitgevoerde werkzaamheden. Deze bevindingen worden ter toetsing aangeboden aan de concerncontroller die vervolgens een kwalitatieve beoordeling (Audit) maakt en beheersmaatregelen formuleert.

De ambitie is om de VIC te versterken en de kwaliteit verder te verbeteren. De VIC dient als fundament voor de zekerheid die het college zoekt en nodig heeft om de rechtmatigheidsverklaring af te geven.

V. Aanpak en uitvoering Verbijzonderde Interne Controle

Voordat gestart kan worden met de VIC moet eerst bepaalt worden welke processen relevant zijn. Hiervoor is een risicoanalyse opgesteld, waarbij per proces de belangrijkste (fraude-)risico's in kaart zijn gebracht (zie bijlage 3).

V.I Materialiteit

De materialiteit bepaalt de omvang van fouten en onzekerheden die voor de jaarrekening als significant moeten worden beschouwd. Wanneer sprake is van significantie kan de accountant goedkeuring onthouden op de jaarstukken of verklaring afgeven met beperkingen. De Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) schrijft voor de jaarrekening een maximale foutentolerantie van 1% van de omvangbasis. Bij de begrotingsomvang 2023 bedraagt deze € 960.000. De tolerantie bij onzekerheid ligt op maximaal 3%; dat komt voor de gemeente Papendrecht uit op €2,9 miljoen.

Voor de omvangberekening van de VIC-werkzaamheden wordt de foutentolerantie gecorrigeerd (de planningsmaterialiteit). De accountant adviseert een planningsmaterialiteit gebaseerd op 70% van de maximale foutentolerantie. De gemeente Papendrecht zal voor de berekening de VIC-omvang een strakkere lijn kiezen en uitgaan van 50% van de maximale foutentolerantie. Hiermee wordt meer zekerheid ingesteld aangezien hierdoor het minimale aantal VIC-waarnemingen verhoogd wordt. Voor de VIC bedraagt de planningsmaterialiteit voor het jaar 2023 dan € 480.000. Alle boekingen hoger dan de planningsmaterialiteit worden buiten de steekproef gehouden en integraal gecontroleerd.

V.II Bepaling aard en omvang van de Verbijzonderde Interne Controle

De aard en de omvang van de VIC-werkzaamheden worden bepaald aan de hand van het risicoprofiel. De bepaling van een risicoprofiel wordt gemaakt op basis van het financieel belang en de complexiteit van het betreffende begrotingsproces. Het financieel belang is verdeeld in drie scores (zie tabel 4):

Financieel belang begrotingsproces	
€ 0,05 mln. < post < € 0,5 mln.	Laag
€ 0,5 mln. < post < € 1 mln.	Middel
€ 1,0 mln.< post	Hoog

Tabel 4: Bepaling financieel belang begrotingsproces

Om de complexiteit van een begrotingsproces te kunnen bepalen, wordt een beoordeling gemaakt op basis van 5 factoren (zie tabel 5). Elk factor krijgt een score. De gemiddelde score op deze vijf factoren bepaalt de mate van complexiteit van een begrotingsproces (zie tabel 6).

Complexiteit begrotingsproces	
Aantal transacties	1. Maandelijks of periodiek 2. Wekelijks 3. Dagelijks
Complexiteit wet- en regelgeving	1. Alleen beperkte interne regelgeving 2. Intern en extern met weinig bepalingen 3. Intern en extern uitgebreid set aan bepalingen
Aanwezigheid primaire registratie	1. Verwerking in financiële systeem met sterk geautomatiseerd controle 2. Handmatige registratie in systeem met interne controle erop 3. Handmatige registratie
Aanwezigheid CTFS	1. Effectief werkende CTFS 2. In basis georganiseerd CTFS 3. Beperkt CTFS
Regeling bevoegdheden	1. Volledig in systeem geregeld 2. In mandaatregeling opgenomen met controle 3. Beperkt geregeld

Tabel 5: Factoren met scores voor de bepaling van complexiteit per begrotingsproces

De resultaten van het financieel belang en de complexiteit van een begrotingsproces kan in een matrix gezet worden. Met deze matrix kan dan een risicoprofiel voor het begrotingsproces (zie tabel 6) en de bijhorende controle-intensiteit voor de VIC (zie tabel 7 en 8) bepaald worden.

		Financieel belang begrotingsproces		
		€ 0,05mln < post < € 0,5mln	€ 0,5mln < post < € 1mln	€ 1mln < post
Complexiteit	Laag	Laag	Laag	Middel
	Middel	Laag	Middel	Hoog
	Hoog	Middel	Hoog	Hoog

Tabel 6: Matrix bepaling risicoprofielen processen voor VIC

Risicoprofiel voor VIC op basis van complexiteit en financieel belang	Controle-intensiteit (verbijzonderde) interne controle
HOOG	Toets opzet en bestaan van AO/IB inclusief controls. Toets werking van de AO/IB.
MIDDEL	Toets opzet en bestaan van AO/IB inclusief controls. Toets werking van de AO/IB met een kleine omvang steekproef
LAAG	Toets opzet en bestaan van AO/IB inclusief controls. Geen toets werking van de AO/IB.

Tabel 7: Controle-intensiteit voor de VIC op basis van risicoprofielen

Als in de voorgaande controleperiode vanuit de accountant of vanuit de VIC aandachtspunten waren, kan dat aanleiding zijn om de controlewerkzaamheden lopend jaar te verzwaren. Dat is ook het geval als er gedurende het jaar verandering plaatsvindt in het proces. Een aantal voorbeelden die de intensiteit van de controlewerkzaamheden kunnen beïnvloeden zijn:

- Het financieel belang van een begrotingsproces is wordt gedurende het jaar groter;
- Veranderingen in het proces ten opzichte van het vorige controlejaar;
- Verandering in de wet- en regelgeving;
- Klachten, bezwaren of ontevredenheden in het vorige en huidige controlejaar;
- Specifieke wensen van de directieteam of het bestuur.

De omvang van de VIC-werkzaamheden wordt bepaald aan de hand van een rekentool dat is ontwikkeld door de externe accountant. Het risicoprofiel en de bepaling van de VIC-werkzaamheden is per proces in de bijlagen 1 en 2 verder uitgewerkt.

V.III Uitvoering VIC

Om de rechtmatigheid te kunnen toetsen is een toetsingskader nodig en dat is het normenkader. Dit normenkader omvat alle voor de rechtmatigheidscontrole relevante wet- en regelgeving. Het gaat om zowel externe regelgeving (Europese regelgeving, wetten, algemene maatregelen van bestuur e.d.) als interne regelgeving (verordeningen en raadsbesluiten).

De details van het vastgestelde normenkader worden vertaald naar een checklist per proces. In een checklist worden alle artikelen betrokken die als toetsingskader gelden. Dat zijn met name de artikelen waarin eisen worden opgesteld aan recht, hoogte en duur van voorzieningen die de gemeente verstrekt.

De processen die op grond van het financieel belang en de risicoanalyse onderdeel zijn van de VIC, worden de bevindingen per geselecteerde waarneming in de checklist vastgelegd. De uitkomsten worden vervolgens in de rapportage (controle memorandum) toegelicht. De controle wordt verspreid over het boekjaar uitgevoerd. Hierdoor worden tijdig tekortkomingenesignaleerd en is tussentijds bijsturen mogelijk.

De conceptresultaten van de audits worden voorafgaand aan de definitieve rapportage besproken met de betreffende verantwoordelijke teamleiders. In dit overleg worden, voor zover dan al mogelijk, afspraken gemaakt met betrekking tot verbeterpunten en te ondernemen acties. Daarna wordt het rapport in het directieteam besproken. De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de audits worden aan de accountant beschikbaar gesteld. Het eindrapport van het VIC-onderzoek zal bij de behandeling van de jaarrekening aan het college worden aangeboden.

Gekozen is voor een aanpak gericht op de gemeentelijke processen. Grip op het proces betekent dat de key-controls (processtappen die essentieel zijn voor de beheersing van het proces) in het proces voldoende geborgd zijn. De processen zijn ingedeeld op basis van risico-inschatting en omvang (materialiteit) en zodoende gekwalificeerd als kritische of niet-kritische processen. Hiermee wordt op voorhand al nadrukkelijk de koppeling gelegd tussen risicomanagement, procesmanagement en de controlfunctie.

Vanuit de VIC wordt een start gemaakt met de pilot "Processen op orde" om (kritische) processen in overzichtelijke en toegankelijke procesbeschrijvingen en/of -schema's vast te leggen. De procesbeschrijvingen worden integraal opgepakt waarbij accenten worden gelegd op (fraude)risico's en informatiearchivering. Hiermee wordt het mogelijk om in de toekomst (systeemgerichte) controle uit te voeren op de werking van o.a. interne beheersmaatregelen.

VII. Relevante processen

Proces		Omvang	Eendoordeel complexiteit	Risicoprofiel	Aard en omvang VIC werkzaamheden a.h.v. risico
1	Europese aanbestedingen	> 1 mio	Middel	Hoog	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-controls. Toets werking van de AO/IB
2	Factuurafhandeling	> 1 mio	Laag	Middel	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-c controls. Toets werking van de AO/IB met kleine omvang steekproef
3	Bijdragen GR-en en overige verbonden partijen	> 1 mio	Laag	Middel	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-c controls. Toets werking van de AO/IB met kleine omvang steekproef
4	Grex - grondverkoop (nota grondbeleid)	> 1 mio	Middel	Hoog	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-controls. Toets werking van de AO/IB
5	Subsidieverstrekking	> 1 mio	Middel	Hoog	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-controls. Toets werking van de AO/IB
6	Verhuuropbrengsten	> 1 mio	Middel	Hoog	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-controls. Toets werking van de AO/IB
7	Inkomensoverdrachten rijk (algemene uitkering)	> 1 mio	Laag	Middel	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-c controls. Toets werking van de AO/IB met kleine omvang steekproef
8	Leges omgevingsvergunningen (w.o. bouwleges)	0,5 mln > < 1 mln	Middel	Middel	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-c controls. Toets werking van de AO/IB met kleine omvang steekproef
9	Erfpacht	> 1 mio	Laag	Middel	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-controls. Toets werking van de AO/IB met kleine omvang steekproef
10	Memoriaalboekingen	> 1 mio	Middel	Hoog	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-controls. Toets werking van de AO/IB
11	Voorzieningen	0,5 mln > < 1 mln	Middel	Middel	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-c controls. Toets werking van de AO/IB met kleine omvang steekproef
12a	Treasury	> 1 mio	Middel	Hoog	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-controls. Toets werking van de AO/IB
12b	Dividend en winsten	0,5 mln > < 1 mln	Laag	Middel	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-controls. Toets werking van de AO/IB
13	Materiele vaste activa - Afschrijvingen (nota Waardering en afschrijving aanpassen)	> 1 mio	Laag	Middel	Toets opzet en bestaan van de AO/IB inclusief key-c controls. Toets werking van de AO/IB met kleine omvang steekproef

Tabel 8: Controle-intensiteit voor de VIC op basis van risicoprofielen

Bijlagen

I. Financiële massa en bepaling processen met VIC

		2023 (IV3 begroting 2023)	2022 (IV3 begroting 2022)	2021 (IV3 begroting 2021)	Vertaling naar proces/stroom en belang voor VIC	2023 (IV3 begroting 2023)	2022 (IV3 begroting 2022)	2021 (IV3 begroting 2021)
Lasten IV3 matrix Begroting 2021 (*1000)								
3.1 en 3.2	Duurzame goederen (Investeringsen)	€ 4.549	€ 5.117	€ 4.331				
3.1 en 3.2	Duurzame goederen (grex)	€ 1.583	€ 1.033	€ 1.846				
3.1 en 3.2	Duurzame goederen (exploitatie)	€ 1.796	€ 1.566	€ 1.163				
3.5.1	Personeel van derden	€ 1.352	€ 1.235	€ 1.304				
2.1	Betaalde belastingen	€ 658	€ 648	€ 657				
3.3	Betaalde pachten en erfpachten	€ 30	€ 19	€ 19				
3.8	Aankopen niet duurzame goederen en diensten	€ 17.092	€ 12.408	€ 12.065				
4.3.1	Inkomensoverdrachten aan het Rijk	€ 117	€ 141	€ 133	Inkopen diensten en goederen	€ 27.177	€ 22.167	€ 21.518
7.5	Overige verrekeningen grex	€ (143)	€ 237	€ 8.176	Grex	€ (143)	€ 237	€ 8.176
4.1.1 en 4.4.8	Sociale uitkeringen in geld (kijtschelding afvalheffing)	€ 210	€ 210	€ 190	Kijtschelding	€ 210	€ 210	€ 190
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	€ 351	€ 193	€ 210	Inkomensoverdrachten	€ 351	€ 193	€ 210
4.3.8	Subsidies (zie tabblad splitsing 4.3.8.)	€ 178	€ 178	€ 262				
3.4.1/4.2/4.3.6/4.3.9	Overige inkomensoverdrachten (subsidies)	€ 7.476	€ 6.958	€ 5.884	Subsidieverstrekkingsen	€ 7.654	€ 7.136	€ 6.146
3.4.1	Sociale verstrekkingen in natura aan personen (leerlingensvervoer)	€ 326	262	262	Sociale verstrekkingen in natura aan personen (leerlingensvervoer)	€ 326	€ 262	€ 262
4.4.x	Overige investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten	€ 14	€ 14	€ 59	Overige investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten	€ 14	€ 14	€ 59
4.3.8	Recreatie en cultuur holding BV en BIZ	€ 2.509	€ 2.318	€ 2.259				
4.3.2/4.3.3	Verbonden partijen (Inkomensoverdrachten aan overheid niet- Rijk)	€ 42.366	€ 41.416	€ 39.451	DG&J SOJ Jeugdhulp en GGD	€ 10.848	€ 9.490	€ 9.669
	Totaal	€ 44.875	€ 43.734	€ 41.710	Veiligheidsregio	€ 2.633	€ 2.252	€ 2.140
					Omgevingsdienst	€ 643	€ 567	€ 567
					Sociaal Werkbedrijf Drechsteden	€ 372	€ 339	€ 358
					GRD Sociale Dienst Drechsteden	€ 22.312	€ 22.799	€ 21.294
					GRD Service Centrum Drechsteden	€ 3.635	€ 3.959	€ 3.628
					GRD Gemeentelijke Belasting Dienst	€ -	€ -	€ -
					GRD Bureau Drechsteden	€ -	€ 268	€ 210
					Recreatie en cultuur holding	€ 2.179	€ 1.988	€ 1.929
					Biz + deal	€ 330	€ 330	€ 330
					Overige	€ 893	€ 1.742	€ 1.585
					Totaal	€ 43.845	€ 43.734	€ 41.710
1.1	Loonbetalingen en sociale premies	€ 14.946	€ 13.957	€ 13.779	Personeel 1)	€ 14.946	€ 13.957	€ 13.779
5.1/7.4	Werkelijk betaalde rente	€ 907	€ 1.093	€ 1.163	Rente 2)	€ 907	€ 1.093	€ 1.163
7.3	Afschrijvingen	€ 3.551	€ 3.427	€ 3.302	Afschrijvingen	€ 3.551	€ 3.427	€ 3.302
7.1	Mutatie reserves	€ 1.178	€ 8.986	€ 1.179	Mutatie reserves	€ 1.178	€ 8.986	€ 1.179
7.2	Mutatie voorzieningen	€ 1.056	€ 975	€ 838	Mutatie voorzieningen	€ 1.056	€ 975	€ 838
7.5	Overige verrekeningsen excl. Grex	€ (206)	€ (280)	€ (342)	doorbelastingen	€ (206)	€ (280)	€ (342)
Totaal		€ 101.896	€ 102.111	€ 98.190		€ 100.866	€ 102.111	€ 98.190

101.896 102.111

Nadere toelichting

- 1) Niet in scope omdat de uitvoering van het proces en van de controle ligt bij het SCD.
- 2) Rentelasten betreffen betaalde renten (financiering langlopende leningen) en rente i.v.m. verdiscontering voorzieningen grondexploitaties. Uitvoering proces treasury ligt bij het SCD.
- Rente op de voorziening grondexploitaties mag niet meer vanaf 2016 en komt in de werkelijke cijfers te vervallen.

		2023 (IV3 begroting 2023)	2022 (IV3 begroting 2022)	2021 (IV3 begroting 2021)	Vertaling naar proces/stroom en belang voor \	2023 (IV3 begroting 2023)	2022 (IV3 begroting 2022)	2021 (IV3 begroting 2021)
Baten IV3 matrix Begroting 2021 (*1000)								
2.2.1/2.2.:	Belastingen op producenten (riool, OZB)	€ 11.289	€ 10.748	€ 8.836	Belastingen op producenten (riool, OZB). 1)	€ 11.289	€ 10.748	€ 8.836
3.1	Grond	€ 1.055	€ 1.890	€ 8.841	Grond Grex	€ 995	€ 1.830	€ 8.781
					Grond algemeen	€ 60	€ 60	€ 60
3.3	Pachten	€ -	€ -	€ 1.000	Pecario	€ -	€ -	€ 1.000
		€ 1.283	€ 1.311	€ 1.366	Pacht Fokker	€ 1.283	€ 1.311	€ 1.366
		€ 54	€ 44	€ 44	Pacht overig	€ 54	€ 44	€ 44
3.5.2	Uitgeleend personeel	€ 250	€ 250	€ 437	Uitgeleend personeel	€ 250	€ 250	€ 437
3.6	Huren	€ 2.002	€ 1.859	€ 2.044	Huren	€ 2.002	€ 1.859	€ 2.044
3.7	Leges en andere rechten	€ 6.209	€ 6.223	€ 6.130	Omgevingsvergunningen/bouwleges	€ 320	€ 467	€ 745
					Begraafrechten	€ 408	€ 408	€ 408
					Reinigingsrechten --> GBD	€ 5.085	€ 4.922	€ 4.563
					Secretarieleges	€ 396	€ 426	€ 414
3.2 en 3.8	Overige goederen en diensten	€ -192	€ 584	€ 552	Overige opbrengsten	€ -194	€ 372	€ 372
					Afval	€ 2	€ 212	€ 180
3.8	parkeergelden	€ 90	€ 90	€ 91				
4.3.8	parkeergelden	€ 435	€ 435	€ 435	Parkeergelden	€ 525	€ 525	€ 526
4.3.1	Inkomensoverdrachten - Rijk	€ 68.367	€ 61.650	€ 57.190	Algemene uitkering	€ 59.245	€ 52.845	€ 48.810
					Overig (o.a. Sisaverklaring bij jaareinde)	€ 9.122	€ 8.805	€ 8.380
4.3.7	Inkomensoverdrachten - Europese Unie	€ 9	€ 9	€ 9	Niet materieel < 0,4 mln	€ 9	€ 9	€ 9
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen	€ 725	€ 643	€ 803		€ 725	€ 643	€ 803
4.4.7	Kapitaaloverdrachten - Europese Unie	€ -	€ -	€ -	Niet materieel < 0,4 mln	€ -	€ -	€ -
5.1	Rente	€ 568	€ 599	€ 613	Rente 2)	€ 568	€ 599	€ 613
5.2	Dividenden en winsten (MN Eneco)	€ 276	€ 251	€ 251	Integrale controle bij jaarrekening	€ 276	€ 251	€ 251
7.1	Mutatie reserves	€ 1.178	€ 8.986	€ 1.179	Afhankelijk van de omvang	€ 1.178	€ 8.986	€ 1.179
7.2	Mutatie voorzieningen	€ 1.055	€ 975	€ 838	Afhankelijk van de omvang	€ 1.055	€ 975	€ 838
7.3	Afschrijvingen	€ 3.551	€ 3.429	€ 3.301	Afhankelijk omvang investeringen en desinvesteringen	€ 3.551	€ 3.429	€ 3.301
7.5	Overige verrekeningen	€ -349	€ -43	€ 7.834	Overige verrekeningen	€ -349	€ -43	€ 7.834
Totaal taakvelden/balansmutaties		€ 97.855	€ 99.933	€ 101.794		€ 97.855	€ 99.933	€ 101.794

97.855

Nadere toelichting

- 1) Niet in scope omdat de uitvoering, verantwoording en controle van het proces bij een derde partij ligt
- 2) Rentelasten betreffen betaalde renten (financiering langlopende leningen) en rente i.v.m. verdiscontering voorzieningen grondexploitaties.
- Uitvoering proces treasury ligt bij het SCD. Rente op de voorziening grondexploitaties mag niet meer vanaf 2016 en komt in de werkelijke cijfers te vervallen.

Processen betrokken in de VIC 2023	Financieel omvang	Financieel belang	Aantal transacties	Complexiteit wet- en regelgeving	Aanwezigheid primaire registratie	Aanwezigheid CTFS	Regeling bevoegdheden	Gemiddelde score factoren	Eindoordeel complexiteit	Risico-profiel
1. Europese aanbestedingen	€ 27.177.000	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	3.Veel bepaling intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	2	Middel	Hoog
2. Factuurafhandeling	P.M.	> € 1mln	3. dagelijks	2. Weinig bepalingen intern en extern	1. Sterk geautomatiseerd controle	1. Effectief werkend	1. In systeem geregeld	1,6	Middel	Hoog
3. Bijdragen GR- en overige verbonden partijen	€ 44.875.000	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	1. Beperkte interne regelgeving	1. Sterk geautomatiseerd controle	1. Effectief werkend	2. In mandaat met controle	1,2	Laag	Middel
4. GREX – grondverkoop (nota Grondbeleid)	€ 995.000	€ 0,5mln > > € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	3.Veel bepaling intern en extern	2. Handmatig met interne controle 2	2. Basis	2. In mandaat met controle	2	Middel	Hoog
5. Subsidieverstrekking	€ 7.654.000	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	1. Sterk geautomatiseerd controle	1. Effectief werkend	2. In mandaat met controle	1,4	Laag	Middel
6. Verhuuropbrengsten	€ 2.002.000	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Hoog
7. Inkomensoverdrachten Rijk (algemene uitkering)	€ 59.245.000	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	1. Effectief werkend	1. In systeem geregeld	1,4	Laag	Middel
8. Erfpacht	€ 1.337.000	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Hoog
9. Memoriaalboekingen	P.M.	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	1. Beperkte interne regelgeving	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Hoog
10. Voorzieningen	€ 1.056.000	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Middel
11. Treasury	P.M.	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	1. Effectief werkend	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Hoog
12. Materiële vaste activa – Afschrijvingen (nota Waardering en afschrijvingen)	€ 3.551.000	> € 1mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	1. Sterk geautomatiseerd controle	1. Effectief werkend	2. In mandaat met controle	1,4	Laag	Middel

Niet in de scope van de VIC 2023	Financieel omvang	Financieel belang	Aantal transacties	Complexiteit wet- en regelgeving	Aanwezigheid primaire registratie	Aanwezigheid CTFS	Regeling bevoegdheden	Gemiddelde score factoren	Eindoordeel complexiteit	Risico-profiel
1. Leerlingenvervoer	€ 326.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	1. Sterk geautomatiseerd controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Laag
2. Secretarieleges	€ 396.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	3. dagelijks	2. Weinig bepalingen intern en extern	1. Sterk geautomatiseerd controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	2	Middel	Laag
3. Subsidieopbrengsten	€ 9.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Laag
4. Begraafrechten	€ 408.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	2. Wekelijks	1. Beperkte interne regelgeving	1. Sterk geautomatiseerd controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Laag
5. GREX – aankoop gronden	€ -	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	3.Veel bepaling intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	2	Middel	Laag
6. Grondverkoop (regulier)	€ 60.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Laag
7A. Parkeeropbrengsten (bijdrage eerste twee uur gratis)	€ 435.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	1. Beperkte interne regelgeving	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Laag
7B. Parkeeropbrengsten (automaten)	€ 90.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	1. Beperkte interne regelgeving	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Laag
8. Uitgeleend personeel	€ 250.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	1. Beperkte interne regelgeving	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Laag
9. Baten afval (netto)	- € 280.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	1. Beperkte interne regelgeving	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Laag
10. Kapitaaloverdrachten	€ 14.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Laag
11. uitzettingen	€ -	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Laag
12. Inkomensoverdrachten – overige instellingen en personen	€ 351.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	2. Weinig bepalingen intern en extern	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Laag
13. Leges en omgevingsvergunningen (v.o. bouwleges)	€ 320.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	3. dagelijks	2. Weinig bepalingen intern en extern	1. Sterk geautomatiseerd controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,8	Middel	Laag
14. Dividend en winsten	€ 276.000	€ 0,05mln > < € 0,5mln	1. maandelijks (periodiek)	1. Beperkte interne regelgeving	2. Handmatig met interne controle	2. Basis	2. In mandaat met controle	1,6	Middel	Laag

II Uitwerking VIC-processen

1. Proces: Europese aanbestedingen

Proceseigenaar	Betreft alle proceseigenaren Papendrecht (Bureau inkoop van de Servicegemeente Dordrecht ondersteunt hierin)
Materiaal belang	€ 27.177.000
Procesbeschrijving	De gemeente Papendrecht is gehouden aan de Europese aanbestedingsregels. Bij aanbestedingen wordt de gemeente ondersteunt door het Bureau Inkoop en Aanbesteding van de Servicegemeente Dordrecht.
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	In 2021 waren er ongeveer 1.200 crediteuren met een omzet van bijna € 160 miljoen. Hiervan zijn er 160 gecontroleerd met een omzet van ruim € 158 miljoen. Hiervan is € 263.926 onrechtmatig aanbesteed. Dit betreft drie crediteuren. Ten opzichte van 2021 is geen nieuwe onrechtmatigheid geconstateerd. Dit biedt vertrouwen in de doorlopen processen in 2021, maar ook voor 2022 en latere jaren. De spendanalyse van 2022 is nog in uitvoering.
Risicoprofiel	Hoog
Steekproefomvang	Integraal boven de aanbestedingsgrens + steekproef op de restmassa.
Aard en omvang uit te voeren controles	Crediteuren waarvan de omzet in vier jaar boven de Europese aanbestedingsgrenzen uitkomen worden integraal beoordeeld. Van de resterende crediteuren wordt een steekproef genomen.

2. Proces: Factuurafhandeling

Proceseigenaar	Betreft alle proceseigenaren Papendrecht
Materiaal belang	A) Inkoop exploitatie: € 21.045.000 B) Inkoop Investerings: € 4.549.000 + restantkrediet 2022 C) Inkoop GREX: € 1.58.000
Procesbeschrijving	Betreft de (financiële) afwikkeling van inkopen.
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	<p>Inkoop Exploitatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor elk te verrichte betaling dient een schriftelijke opdracht/overeenkomst (ondertekend door een gemandateerde) aanwezig te zijn In de op te stellen opdrachtbrieven dient concreet de waarde van de opdracht vermeld te zijn. Het verbeteren van de archiefsysteem en informatievoorziening, waarbij aandacht moet komen voor het makkelijker terugvinden van besluiten. Advies is om te kijken of er via een "kenmerkensysteem" gewerkt kan worden waarbij deze ook vermeld kan worden in het financiële systeem. Medewerkers attenderen om tijdig afmeldingen door te geven als zij niet aanwezig kunnen zijn bij trainingen. Daarbij ook aandacht voor het accorderen van betalingen. Er zijn afspraken gemaakt met het SGD over mogelijk inhalen van trainingen op andere momenten. Door tijdig aan te geven van afmeldingen, kan er notities gemaakt worden waardoor de inhaalmomenten géén kosten worden verbonden. De opdrachtbon aanpassen om deze voor zowel voor de opdrachtverstrekking als voor de vastlegging van prestatielevering te kunnen gebruiken. Hiermee wordt het voor collega's die vooral buiten werkzaam zijn makkelijker gemaakt om een verstrekte opdracht vast te leggen en eventueel bij gebrek aan andere documenten of andere bewijzen waarmee de prestatielevering kan worden vastgelegd, dezelfde bon te kunnen gebruiken om vast te leggen dat de opdrachtnemer voldaan heeft aan de prestatielevering. Bij actualisatie van het mandaatbesluit de functie griffier op te nemen in art. 5.2.6 Met het doen van een mondeling verzoek kan de opdracht niet worden vastgelegd. Meer aandacht voor vastlegging van het verzoek van opdracht. <p>Inkoop grondexploitatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Meer aandacht voor vermelding van juiste routenummer door crediteuren op de ontvangen facturen Extra aandacht brengen bij het coderen van facturen in de periode december/januari waarbij in de omschrijving duidelijk moet zijn over welk boekjaar de factuur betrekking heeft. Hiermee wordt het makkelijker gemaakt om de facturen te corrigeren naar het juiste boekjaar.

	Inkoop investeringen <ul style="list-style-type: none"> Meerwerk dient behandeld te worden als een extra opdracht en dient, rekening houdend met de waarde, geaccordeerd te worden door een persoon die volgens, in overeenstemming met mandaatbesluit hiervoor is gemandateerd. (Schriftelijk) opdrachtbevestiging van meerwerk beter vastleggen.
Risicoprofiel	Hoog
Steekproefomvang	A) Inkoop exploitatie: 110 steekproeven B) Inkoop Investerings: Op basis van werkelijke uitgaven C) Inkoop GREX: 9 steekproeven
Aard en omvang uit te voeren controles	Steekproef uit de crediteurenbestedingen over 2023 toetst op: <ul style="list-style-type: none"> Opdracht verstrekking Levering vastgesteld Tenaamstelling Bankrekeningnummer Rekenkundige juistheid Juistheid BTW belast Prijs overeenkomstig opdracht Accordering conform mandaatbesluit Wijze van inkoop

3. Proces: Bijdragen GR- en overige verbonden partijen

Proceseigenaar	Accounthouders
Materiaal belang	€ 44.875.000
Procesbeschrijving	Dit betreft de aansluiting van bijdrage aan verbonden partijen op de gemeentelijke administratie en monitoren prestaties.
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	Geen bevindingen of aanbevelingen
Risicoprofiel	Middel
Steekproefomvang	Aansluiten per verbonden partij
Aard en omvang uit te voeren controles	Toetsen van financiële aansluiting van de verantwoording van verbonden partijen op de gemeentelijke administratie.

4. Proces: GREX – grondverkoop (nota Grondbeleid)

Proceseigenaar	Teamleider GROV
Materiaal belang	€ 995.000
Procesbeschrijving	Grondexploitatie (afgekort tot GREX) betreft gronden die worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Dit betreft de marktconforme verkoop van (bouw)grond.
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	Geen bevindingen of aanbevelingen
Risicoprofiel	Hoog
Steekproefomvang	16 transacties
Aard en omvang uit te voeren controles	Toets: <ul style="list-style-type: none"> Juiste verwerking grondverkoop Overeenstemming tussen factuur, verkoopovereenkomst en notariële akte Zakelijke transactie/objectieve totstandkoming prijs (bijv. met taxatie)

5. Proces: Subsidieverstrekking

Proceseigenaar	Teamleider MO
Materiaal belang	€ 7.654.000
Procesbeschrijving	Dit betreft zowel de subsidieverlening als de definitieve vaststelling ervan.
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	<ul style="list-style-type: none"> De Subsidieverordening (Asv) stamt uit 2013. Actualisering is nodig. De stand van de reserve van partners is doorgaans niet op te maken bij de aanvragen, omdat dit meestal alleen lasten/baten overzichten betreffen. De stand moet worden afgestemd de laatst vastgestelde jaarstukken. Wellicht moet dit artikel worden geschrapt of op een andere plek worden opgenomen in de Asv. Bijvoorbeeld: beoordeling alleen betrekken bij de afrekening. Het dossier bestaat uit veel dubbelingen in de documentatie. Door standaard benamingen in te voeren voor de documenten wordt het dossier een stuk overzichtelijker.

	<ul style="list-style-type: none"> • Check of alle in de aanvraag genoemde documenten ook in het dossier zitten. • Bij verwijzingen naar eerdere overleggen resp. afspraken, voeg die stukken dan ook (weer) toe in het dossier voor de volledigheid. • Neem in het gespreksverslag de datum van indiening mee. Dat geeft een vollediger beeld en maakt gelijk zichtbaar of indiening cf. Asv tijdig is ingediend. • Benoem in het verslag het "raakvlak" met de gemeentelijke doelstellingen. Bijv. een besluit, punten uit een coalitieakkoord of collegeactieprogramma. Dat maakt het geheel wat samenhangender als het gaat om de toekenningsgrond. • De controle van Inprocess met twee collega's. • Controlepunt van tijdig indienen van de relevante documenten dient anders ingericht te worden. Er ontstaat een mismatch van P&C van stichtingen en streefdatum. • Stichtingen met mogelijk extra ontvangen giften (door ontwikkelingen als energiecrisis) informeren over mogelijke effecten en stimuleren giften in alternatieve vormen wat niet het eigen vermogen te veel beïnvloed.
Risicoprofiel	Middel
Steekproefomvang	20 verleningen en vaststellingen (50%-50% structureel/incidenteel)
Aard en omvang uit te voeren controles	<p>In 2023 richt de controle van subsidies op de definitieve vaststelling van de subsidie over het vorige rekeningjaar 2022 en de toegekende subsidie over het lopende rekeningjaar 2023. Toets:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Juiste aanvragen van de 10 subsidies. (Uiterste datum aanvraag t.b.v. jaar t is 1 september van jaar t-1.) • Juist toekenningen van de 10 subsidies. (Uiterste datum vaststelling 31 december jaar t-1.) • Toets proces van subsidieverlening en -vaststelling.

6. Proces: Verhuuropbrengsten

Proceseigenaar	Teamleider GROV
Materiaal belang	€ 2.002.000
Procesbeschrijving	Dit betreft de verhuur van gemeentelijk onroerend goed.
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	<ul style="list-style-type: none"> • Leg alsnog schriftelijk de berekeningswijze van indexering vast in een allonge op de overeenkomst.
Risicoprofiel	Hoog
Steekproefomvang	11 maanduren + volledigheidscntrole
Aard en omvang uit te voeren controles	Getoetst wordt op volledigheid en juistheid van huuropbrengsten.

7. Proces: Inkomensoverdrachten Rijk (algemene uitkering)

Proceseigenaar	Teamleider Financiën
Materiaal belang	€ 59.245.000
Procesbeschrijving	Dit betreft de verantwoording van door het rijk ontvangen middelen.
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	Geen bevindingen of aanbevelingen
Risicoprofiel	Middel
Steekproefomvang	De 10 meest bepalende parameters worden gecontroleerd.
Aard en omvang uit te voeren controles	Getoetst wordt op volledigheid en juistheid van opbrengsten.

8. Proces: Erfpacht

Proceseigenaar	Teamleider Financiën
Materiaal belang	€ 1.337.000
Procesbeschrijving	De betreft het in erfpacht uitgeven van gronden
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	Geen bevindingen of aanbevelingen
Risicoprofiel	Hoog
Steekproefomvang	7 steekproeven
Aard en omvang uit te voeren controles	Getoetst wordt of de erfpacht op een juiste wijze is berekend.

9. Proces: Memoriaalboekingen

Proceseigenaar	Teamleider Financiën
Materiaal belang	P.M. Is op basis van werkelijke boekingen einde boekjaar.
Procesbeschrijving	Dit betreft het verwerken van correctieboekingen in de administratie
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	<ul style="list-style-type: none"> Voeg alleen noodzakelijke bijlagen toe bij memo's.
Risicoprofiel	Hoog
Steekproefomvang	Integraal voor boekingen groter dan de 'Performance materialiteit'
Aard en omvang uit te voeren controles	Getoetst wordt of posten terecht worden gecorrigeerd.

10. Proces: Voorzieningen

Proceseigenaar	Teamleider Beheer en Teamleider GROV
Materiaal belang	€ 1.056.000
Procesbeschrijving	Dit betreft de beoordeling van de omvang van voorzieningen en beoordeling van uitgaven ten laste van voorzieningen
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	Geen bevindingen of aanbevelingen
Risicoprofiel	Middel
Steekproefomvang	6 steekproeven
Aard en omvang uit te voeren controles	De toets of een voorziening qua omvang toereikend is voor toekomstig onderhoud behoort bij de getrouwheidscontrole. Voor de rechtmatigheid wordt getoetst of de uitgaven terecht tlv de voorziening komen.

11. Proces: Treasury

Proceseigenaar	Teamleider Financiën
Materiaal belang	P.M. dit is afhankelijk van de noodzaak tot aantrekken van vreemd vermogen
Procesbeschrijving	Dit betreft het aantrekken en uitzetten van financiële middelen
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	Geen bevindingen of aanbevelingen
Risicoprofiel	Hoog
Steekproefomvang	Integraal
Aard en omvang uit te voeren controles	De toets op het aantrekken en uitzetten van geld is onderdeel van de controle bij de servicegemeente Dordrecht.

12. Proces: Materiële vaste activa – Afschrijvingen (nota Waardering en Afschrijving)

Proceseigenaar	Teamleider Financiën
Materiaal belang	€ 3.551.000
Procesbeschrijving	Dit betreft de toets op het bestaan van activa.
Bevindingen en/of aanbevelingen VIC voorgaande jaren	Geen bevindingen of aanbevelingen
Risicoprofiel	Middel
Steekproefomvang	19 steekproeven
Aard en omvang uit te voeren controles	Toets of de activa nog in het bezit is van de gemeente en tegen de juiste waarde is gewaardeerd. Dit wordt belegd bij de Servicegemeente Dordrecht.

III Overzicht belangrijke risico's per proces en onderwerp

In deze bijlage zijn de belangrijkste geïdentificeerde risico's per proces en onderwerp opgenomen. In de risicoanalyse is per proces en onderwerp een nadere uitwerking opgenomen waarin ook de overige risico's maatregelen en werkzaamheden zijn opgenomen.

Inkopen, waaronder de factuurverwerking, de prestatielevering en de betaalbaarstelling

	Risico	Categorie	Aanpak VIC
1.	Goederen of diensten zijn besteld en betaald, maar levering vindt niet of niet volledig plaats.	Getrouwheid (Leveringscriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van een deelwaarneming
2.	Facturen worden betaald op een bankrekeningnummer niet overeenkomst met het bankrekeningnummer van de rechthebbende.	Financiële rechtmatigheid (Adresseringscriterium/ Misbruik en Oneigenlijk gebruik)	<ul style="list-style-type: none"> Lijncontrole autorisaties en functiescheiding (budgethouder-budgetbeheerder) in het inkoopproces Gegevensgerichte VIC op basis van een deelwaarneming
3.	Niet naleven van het Mandaatbesluit.	Interne beheersing (géén invloed op de rechtmatigheidsverantwoording)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van een deelwaarneming
4.	Wijziging van bankrekeningnummers op basis van verkeerd brondocumenten.	Getrouwheid (Aanvaardbaarheids criterium)	<ul style="list-style-type: none"> Lijncontroles procedure wijzigen relatiegegevens (servicegemeente).
5.	Dubbele facturen.	Getrouwheid (Aanvaardbaarheids criterium)	<ul style="list-style-type: none"> Monitoren voortgang controles vanuit data.

Inkopen, de naleving van Europese aanbestedingsregels

	Risico	Categorie	Aanpak VIC
1.	Europese aanbestedingsrichtlijnen worden niet nageleefd.	Financiële rechtmatigheid (Voorwaardencriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Kennisnemen van de uitkomsten van de toets op de naleving van de Europese aanbestedingsregels door de proceseigenaar. Beoordelen van de zichtbare aansluiting, de totstandkoming en de uitkomsten van de spendanalyse. Beoordelen van de geconstateerde afwijkingen en conclusies vanuit de spendanalyse.
2.	Opdrachten (zowel investeringsprojecten als bijvoorbeeld onderhoud) voor meer- en minderwerk worden niet op juiste gronden en/of ten onrechte verstrekt.	Financiële rechtmatigheid (Voorwaardencriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC (passend prijs bij opdracht) op basis van deelwaarneming. Kennisnemen van de uitkomsten van de toets op de naleving van de Europese aanbestedingsregels door de proceseigenaar. Beoordelen van de zichtbare aansluiting, de totstandkoming en de uitkomsten van de spendanalyse. Beoordelen van de geconstateerde afwijkingen en conclusies vanuit de spendanalyse en het overzicht van onzekerheden.

Grondexploitatie, waaronder aan- en verkopen nota grondbeleid

	Risico	Categorie	Aanpak VIC
1.	Aan- en/of verkopen van grond/grondposities vinden niet onafhankelijk plaats.	Getrouwheid (Aanvaardbaarheids criterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen
2.	Aan- en/of verkopen niet tegen de juiste prijsstelling plaatsvindt (marktconform).	Financiële rechtmatigheid (Voorwaardencriterium/Misbruik en oneigenlijk gebruik)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen
3.	Aan- en/of verkopen niet in het juiste boekjaar zijn verwerkt.	Getrouwheid (Valuteringscriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen.

Subsidieverstrekkings

	Risico	Categorie	Aanpak VIC
1.	Toegekende en de vastgestelde subsidies zijn niet juist en volledig verantwoord in de jaarrekening.	Getrouwheid (Aanvaardbaarheids criterium)	<ul style="list-style-type: none"> VIC-medewerker stelt vast dat de aansluiting tijdig en zichtbaar is vastgelegd.
2.	Verwerking van subsidies is niet conform de BBV-voorschriften.	Getrouwheid (Valuteringscriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen
3.	Dat de subsidieverplichtingen van de algemene subsidieverordening niet zijn nageleefd.	Financiële rechtmatigheid (Voorwaardencriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen
4.	Subsidies worden verstrekt waarbij een functionaris privébelangen heeft, bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> doorbetalen aan ambtenaar, bestuurder en/of relaties; bevoordeling van organisaties waarbij een ambtenaar/bestuurder belang of privébelang heeft. 	Financiële rechtmatigheid (Misbruik en oneigenlijk gebruik)	<ul style="list-style-type: none"> Lijncontroles over de functiescheiding binnen het proces Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen
5.	Subsidie wordt te hoog of onterecht vastgesteld.	Getrouwheid (Aanvaardbaarheids criterium/ frauderisico)	<ul style="list-style-type: none"> Lijncontroles over de functiescheiding binnen het proces Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen

Inkomende subsidies en uitkeringen (Rijksoverdrachten)

	Risico	Categorie	Aanpak VIC
1.	Subsidievoorwaarden worden niet nageleefd en/of subsidies worden onterecht ontvangen.	Getrouwheid (Aanvaardbaarheids criterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen
2.	Subsidieopbrengsten worden niet op de juiste wijze verwerkt.	Getrouwheid (Valuteringscriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC op basis van deelwaarnemingen
3.	Dat de subsidieopbrengsten niet volledig zijn verwerkt in de jaarrekening	Getrouwheid (Volledigheids criterium)	<ul style="list-style-type: none"> Lijncontroles proces van registreren en monitoren van inkomende subsidies

Treasury

	Risico	Categorie	Aanpak VIC
1.	Dat treasurytransacties onrechtmatig plaatsvinden.	Financiële rechtmatigheid (voorwaardencriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensgerichte VIC (passend prijs bij opdracht) op basis van uitgevoerde transacties (Servicegemeente)

Begrotingsonrechtmatigheid

	Risico	Categorie	Aanpak VIC
1.	Dat als gevolg van het niet juiste en/of tijdig anticiperen op begrotingsoverschrijdingen begrotingsonrechtmatigheden ontstaan.	Financiële rechtmatigheid (Begrotingscriterium)	<ul style="list-style-type: none"> Review uitvoeren op de analyse van de begrotingsrechtmatigheid

IV Overzicht frauderisicoanalyse per taakveld

0. Bestuur en Organisatie	Risico	Toelichting
0.1 Bestuur	Integriteit	Vanuit de eigen bestuurlijke positie is het mogelijk handelingen te verrichten om zichzelf of derden binnen de eigen persoonlijke netwerk te bevoordelen.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen.
	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen en/of onervarenheid kunnen leiden tot mismanagement in verschillende vormen.
0.2 Burgerzaken	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen door misbruik van bevoegdheden, bijvoorbeeld het onterecht afgeven van documenten.
	Fraude	(Persoons)gegevens kunnen gebruikt worden voor eigen gewin.
	Cybercriminaliteit	Door bijvoorbeeld een hackaanval kunnen vertrouwelijke (persoons)gegevens misbruikt worden.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens of een datalek kunnen grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen door misbruik van bevoegdheden bij het verstrekken van opdrachten of huur of aankoop van gemeentelijke vastgoed.
	Fraude	Gegevens kunnen gebruikt worden voor eigen gewin.
0.4 Overhead	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of derden binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het aantrekken van externe dienstverleningen of leveringen.
	Fraude	(Persoons)gegevens kunnen gebruikt worden voor eigen gewin.
	Cybercriminaliteit	Door bijvoorbeeld een hackaanval kunnen vertrouwelijke (persoons)gegevens misbruikt worden.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens of een datalek kunnen grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners.
0.5 Treasury	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten en het aantrekken danwel verstrekken van leningen.
	Fraude	Leningen worden aangetrokken voor eigen gewin.
	Menselijke fouten	Leningen worden onnodig of niet juist aangetrokken of verstrekt.
0.61 OZB-woningen	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij vaststelling van de belastingplicht danwel onterechte kwijtschelding.
	Misbruik	Niet of onjuist opgeven van aantal bewoners op een adres heeft gevolgen voor de belastingplicht. De eigen belastingplicht kan worden verlaagd of geschrapt.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van gegevens kan leiden tot onjuiste belastingplicht. Dit kan gevolgen voor zowel de gemeente als voor inwoners.

0.62 OZB-niet woningen	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij vaststelling van de belastingplicht danwel onterechte kwijtschelding.
	Fraude	De eigen belastingplicht kan worden verlaagd of geschrapt.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van gegevens kan leiden tot onjuiste belastingplicht. Dit kan gevolgen voor zowel de gemeente als voor bedrijven en maatschappelijke partners.
0.63 Parkeerbelasting	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen door misbruik van bevoegdheden, bijvoorbeeld het onrechtmatig afgeven van vergunningen.
	Fraude/Misbruik	De eigen belastingplicht kan worden verlaagd of geschrapt.
0.64 Belasting overig	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij vaststelling van de belastingplicht.
	Fraude	De eigen belastingplicht kan worden verlaagd of geschrapt.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van gegevens kan leiden tot onjuiste belastingplicht. Dit kan gevolgen voor zowel de gemeente als voor bedrijven en maatschappelijke partners.
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Integriteit	Er bestaat een mogelijkheid dat informatie en/of cijfers vastgelegd worden met de intentie om een onjuiste weergave van de werkelijkheid te weergeven.
	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen en onervarenheid kunnen leiden tot miscalculatie of inschattingsfouten van stelposten met resultaatafwijkingen als gevolg.
0.8 Overige baten en lasten	Integriteit	Er bestaat een mogelijkheid dat informatie en/of cijfers vastgelegd worden met de intentie om een onjuiste weergave van de werkelijkheid te weergeven.
	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen en onervarenheid kunnen leiden tot miscalculatie of inschattingsfouten van stelposten met resultaatafwijkingen als gevolg.
0.9 Vennootschapsbelasting	Integriteit	Er bestaat een mogelijkheid dat informatie en/of cijfers vastgelegd worden met de intentie om een onjuiste weergave van de werkelijkheid te weergeven.
	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen en onervarenheid kunnen leiden tot miscalculatie of inschattingsfouten met onjuiste opgave van belastingplicht tot gevolg.
0.10 Overige baten en lasten	Integriteit	Er bestaat een mogelijkheid dat informatie en/of cijfers vastgelegd worden met de intentie om een onjuiste weergave van de werkelijkheid te weergeven.

1. Veiligheid	Risico	Toelichting
1.1 Crisisbeheer en brandweer	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen, voorbereiden en onervarenheid kunnen leiden tot gevaarlijke situaties.
1.2 Openbare orde en veiligheid	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen door misbruik van bevoegdheden, bijvoorbeeld door niet te handhaven.
	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen en onervarenheid kunnen leiden tot fouten in handhaving met ongemak voor burgers als gevolg.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Risico	Toelichting
2.1 Verkeer en vervoer	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen.
2.2 Parkeren	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen. Bijvoorbeeld gratis uitrijden.
	Fraude	Bij het leeghalen van de parkeerautomaten kan geld worden verduisterd.
2.3 en 2.4 Recreatieve en Economische havens en waterwegen	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen door misbruik van bevoegdheden, bijvoorbeeld door geen havengeld te heffen of bij het verstrekken van opdrachten.
	Fraude	Ontvangen havengelden kunnen gebruikt worden voor eigen gewin.
2.5 Openbaar vervoer	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten.

3. Economie	Risico	Toelichting
3.1 Economische ontwikkeling	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen door misbruik van bevoegdheden bij het verstrekken van opdrachten of huur van gemeentelijke vastgoed.
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten of de uitgifte van bouwgronden.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen.
3.3 Bedrijvenloket	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van standplaatsen.
	Fraude	Ontvangen BIZ-gelden kunnen gebruikt worden voor eigen gewin.
	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen en onervarenheid kunnen leiden tot foutief vaststellen van belastingen en invorderingen, met gevolgen en last voor zowel derden als de gemeente.
3.4 Economische promotie	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij vaststelling van de belastingplicht.
	Misbruik	Ontvangen subsidies worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.
	Fraude	Ontvangen gelden van toeristenbelasting kunnen gebruikt worden voor eigen gewin.
	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen en onervarenheid kunnen leiden tot foutief vaststellen van belastingen en invorderingen, met gevolgen en last voor zowel derden als de gemeente.

4. Onderwijs	Risico	Toelichting
4.1 Openbare onderwijs	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten.
4.2 Onderwijshuisvesting	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen. Bijvoorbeeld verkrijgen van bouwopdracht.
4.3 Onderwijs- en leerlingenzaken	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten.
	Menselijke fouten	Onzorgvuldig handelen en onervarenheid kunnen leiden tot foutief bepalen van de vergoedingen.

5. Sport, cultuur en recreatie	Risico	Toelichting
5.1 Sportactivering	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten en/of subsidies.
	Misbruik	Ontvangen subsidies worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.
5.2 Sportaccommodaties	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten en/of subsidies.
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten en/of subsidies.
	Misbruik	Ontvangen subsidies worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.
5.4 Musea	Fraude	Vervreemden van kunstwerken.
5.5 Cultureel erfgoed	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten en/of subsidies.
	Misbruik	Ontvangen subsidies worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.
5.6 Media	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten en/of subsidies.
	Misbruik	Ontvangen subsidies worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten en/of subsidies.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen. Bijvoorbeeld verkrijgen van bouwopdracht.
	Misbruik	Subsidie worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.

6. Sociaal domein	Risico	Toelichting
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten, subsidies en/of toekennen van zorg.
	Fraude	Zorg wordt op onterechte gronden aangevraagd.
	Misbruik	Ontvangen subsidies worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.
6.2 wijkteams	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten, subsidies en/of toekennen van zorg.
	Fraude	Zorg wordt op onterechte gronden aangevraagd.
	Misbruik	Ontvangen subsidies worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.
6.3 Inkomensregeling	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten, subsidies en/of toekennen van zorg.
	Misbruik	Subsidie worden voor andere doeleinden gebruikt dan waarvoor deze is toegekend.
	Fraude	Inkomensondersteuning wordt op onterechte gronden aangevraagd.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens kan grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners en maatschappelijke partners.
6.4 Begeleide participatie	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen van zorg.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens kan grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners en maatschappelijke partners.

6.5 Arbeidsparticipatie	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen opdrachten en van zorg.
	Fraude	Zorg wordt op onterechte gronden aangevraagd.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens kan grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners en maatschappelijke partners.
6.6 Maatwerk en WMO	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen opdrachten en van zorg.
	Fraude	Zorg wordt op onterechte gronden aangevraagd.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens kan grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners en maatschappelijke partners.
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ / 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen opdrachten en van zorg.
	Fraude	Zorg wordt op onterechte gronden aangevraagd.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens kan grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners en maatschappelijke partners.
6.81 Geëscaleerde zorg 18+ / 6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen opdrachten en van zorg.
	Fraude	Zorg wordt op onterechte gronden aangevraagd.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens kan grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners en maatschappelijke partners.

7. Volksgezondheid	Risico	Toelichting
7.1 Volksgezondheid	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen opdrachten en van zorg.
	Fraude	Zorg wordt op onterechte gronden aangevraagd.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van (inwoner)gegevens kan grote gevolgen hebben voor de gemeente en inwoners en maatschappelijke partners.
7.2 Riolering	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij vaststelling van de belastingplicht danwel onterechte kwijschelding of verstrekken van opdrachten.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen. Bijvoorbeeld verkrijgen van bouwopdracht.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van gegevens kan leiden tot onjuiste belastingplicht. Dit kan gevolgen voor zowel inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners als voor de gemeente.
7.3 Afval	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij vaststelling van de belastingplicht danwel onterechte kwijschelding of verstrekken van opdrachten.
	Misbruik	Niet of onjuist opgeven van aantal bewoners op een adres heeft gevolgen voor de belastingplicht. De eigen belastingplicht kan worden verlaagd of geschrapt.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van gegevens kan leiden tot onjuiste belastingplicht. Dit kan gevolgen voor zowel inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners als voor de gemeente.
7.4 Milieubeheer	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het verstrekken van opdrachten, vergunningen en/of subsidies.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen. Bijvoorbeeld verkrijgen van bouwopdracht.
	Misbruik	Ontvangen vergunningen/subsidies worden op onjuiste gronden aangevraagd.

7.5 Begraafplaatsen	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij vaststelling van de belastingplicht danwel onterechte kwijschelding of verstrekken van opdrachten.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen. Bijvoorbeeld verkrijgen van bouwopdracht.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van gegevens in de begraafplaatsadministratie kan grote gevolgen hebben voor zowel inwoners als de gemeente.

8. Volkshuisvestiging	Risico	Toelichting
8.1 Ruimtelijke ordening	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen opdrachten en bestemmingen.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen.
	Menselijke fouten	Onjuist vastleggen van gegevens kan grote gevolgen hebben voor zowel inwoners, bedrijven als de gemeente.
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen opdrachten en uitgifte van grond.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen.
	Menselijke fouten	Onjuist handelen kan grote gevolgen hebben voor zowel inwoners, bedrijven als de gemeente.
8.3 Wonen en bouwen	Integriteit	Vanuit de eigen functiepositie kunnen personen zichzelf en/of personen binnen de eigen persoonlijke netwerk bevoordelen bij het toekennen opdrachten en afgifte van vergunningen.
	Fraude	Derden buiten de ambtelijke organisatie kunnen invloed (omkoperij met giften) uitoefenen om zichzelf te bevoordelen.
	Menselijke fouten	Onjuist handelen kan grote gevolgen hebben voor zowel inwoners, bedrijven als de gemeente.